GLACIER EXPRESS

Langs de hoogtepunten van de Alpen

Vier Kerst eens in een trein. De Glacier Express verbindt de klassieke bergdorpen St. Moritz en Zermatt en passeert in één dag diepe valleien en hoge sneeuwvlaktes.

TEKST **LOUËL DE JONG**
FOTO'S **DANA DE JONG**

Kerkje in Gomsdal.

Foto's rechts: het Kulm Hotel St. Moritz en het station van St. Moritz.

!

De **Glacier Express** (1930) rijdt sinds 1982 ook in de winter dankzij de Furka-tunnel. De reis over de sporen van de Rhätische Bahn en de Matterhorn Gotthard Bahn gaat van St. Moritz (Graubünden) naar Zermatt (Wallis) of andersom: 300 kilometer in 8 uur. Je kunt ook een deel van de route doen. Aanbevolen: doe de hele rit, omdat de stukken in Graubünden, op de Oberalpp en de klim naar en van Zermatt de mooiste zijn. Meer trein? Neem dan in Zermatt zeker de Gornergratbahn naar 3100 meter.

Geregeld reisde ik de afgelopen jaren naar Zwitserland, maar een rit met de wereldberoemde Glacier Express bleef een droom. Nu sta ik op het punt aan boord te gaan van de trein die in acht uur het mooiste deel van het land doorkruist, berggebieden laat zien waar geen weg of wandelpad te bekennen is, over 291 bruggen en door 91 tunnels. Vertrekpunt: het mondaine St. Moritz.
Het was nog spannend of de trein zou rijden. Op één dag was ruim een meter sneeuw gevallen. Toegangswegen en sporen rond St. Moritz waren afgesloten: zelfs voor de efficiënte Zwitserse spoorwegen een uitdaging. Vooral op de hooggelegen Oberalppas, ongeveer halverwege het traject, was een enorme hoeveelheid gevallen. Daarbij was er lawinegevaar. "Dit gebeurt bijna nooit, de Glacier Express rijdt vrijwel altijd", zegt een medewerkster van het Kulm Hotel – in afwachting van groen licht de interessantste plek waar je kunt zijn. Oprichter van dit hotel uit 1856, Johannes Badrutt, is de grondlegger van het Zwitserse wintertoerisme. Allemaal dankzij een weddenschap met zijn Engelse zomergasten omdat hij hen uitdaagde ook eens in de winter te komen. Badrutt beloofde volop zon en ontspanning. Beviel het niet, dan kregen ze hun geld terug. De gasten kwamen met Kerst en bleven tot Pasen. En het hotel heeft nog een primeur: de dinerzaal was de eerste ruimte in Zwitserland met elektrisch licht. Bijzonder dus, logeren op deze legendarische plek. Helemaal als je bij het ontwaken hoort dat de Glacier Express weer volgens dienstregeling rijdt.

De rode trein staat klaar op het station van St. Moritz alsof er niks aan de hand is. We vertrekken stipt op tijd met in de panoramarijtuigen toeristen uit de hele wereld. Het spoor gaat door het mooie Engadin, een van de hoogste bergdalen van de Alpen waar twee keer de Olympische Winterspelen werden gehouden, waar de beroemde Engadiner notentaart vandaan komt en waar ieder kind een bel in z'n slaapkamer heeft hangen vanwege de Chalandamarz op 1 maart. Op die feestdag gaan schoolkinderen met enorme bellen om hun schouders luid klingelend de straten door. Om de winter te verjagen en de lente te verwelkomen. Maar zover is het nog niet, nu glijden ze overal op ski's, soms vlak langs de trein. Geleidelijk laten we de beschilderde huizen, witte kerkjes en boerenschuren achter ons en is daar een ruig landschap met diepe afgronden, stromende rivieren en rotspartijen. In deze Albulavallei zijn grote hoogteverschillen, wat de vele bruggen en tunnels verklaart.
We duiken zo'n donker gat in, de Albulatunnel, bijna zes kilometer lang. Hij is verouderd, een nieuwe is ernaast in de maak en naar verwachting open in 2022. In het ruwe gesteente is een verlicht standbeeldje neergezet van Sint Barbara, beschermheilige van mijnwerkers en tunnelbouwers. Het doet beseffen wat een monsterklus het is een spoorlijn aanleggen langs ravijnen en dwars door bossen en bergen. Nu, maar zeker in 1890 toen ermee begonnen werd. Dit traject staat op de Unesco Werelderfgoedlijst, mede dankzij het Landwasserviaduct verderop: 65 meter hoog, op 5 immense pijlers.

Meer informatie:
glacierexpress.ch
Alles over het Swiss Travel Systemen toeristisch Zwitserland:
myswitzerland.com
Kulm Hotel St. Moritz: **kulm.com**
Zermatt: **zermatt.ch**

De trein op tv: 'Rail Away over de Glacier Express': 3 januari, 19.20 uur, NPO 2

Intussen fotograferen passagiers links en rechts het ongetemde berglandschap. Iedereen die Zwitserland aangeharkt vindt, moet deze rit eens maken. Oké, de Alpenweides rond Chur zijn lieflijk en bekend als decor van het wereldberoemde boek 'Heidi', maar op weg naar het hoogste punt wordt de omgeving alweer ruiger. Niet voor niets heeft de Rijnkloof de bijnaam 'Zwitserse Grand Canyon'.
Als rond lunchtijd messen en vorken op de borden tikken, wordt de wereld buiten witter. Gondels van skigebied Andermatt-Sedrun zweven boven ons, nog hoger cirkelen roofvogels. Een interessante omgeving dit, hier ontspringt de Rijn en bevindt zich een van de grootste mineraalvindplaatsen van Zwitserland. De laatste klim naar de Oberalppas (2044 meter) wordt gedaan met een tandrad, en zie daar de oorzaak van de verstoorde dienstregeling: witte muren van sneeuw langs het spoor. Het verstilde niemandsland is poëtisch mooi. De hightech lawinehekken zijn bestand tegen 19 ton sneeuw per minuut.

Pas zes uur na vertrek kijk ik voor het eerst op mijn horloge. We zijn inmiddels in het lager gelegen Gomsdal, Wallis. Hoe charmant de donkerhouten chalets hier ook zijn, achter de pieken verschuilt zich de Aletschgletsjer, de grootste gletsjer van de Alpen. Lange tijd vormde de ijsmassa een bedreiging voor deze vallei.
Nog altijd is hier jaarlijks een processie, maar werd die vroeger gehouden uit angst voor de gletsjer, nu wordt gebeden voor de groei ervan. Door opwarming van de aarde smelt het ijs hard.
Dan volgt een laatste, imposante klim naar Zermatt aan de voet van de Matterhorn. Er zijn verhalen bekend van mensen die huilden van ontzag bij het zien van de berg. Ook de Duitse toerist tegenover mij tuurt al een tijdje door zijn verrekijker. Hij blijkt een fervent treinliefhebber en maakte eerder reizen door de Himalaya en zat dagenlang in de Transsiberië Express.
De Glacier Express stond nog op zijn lijstje en hij is onder de indruk. Zoveel moois, zo dicht bij huis. Even later rijden we Zermatt binnen. Eindstation. Ik sta stil in de dorpsstraat en zie de Matterhorn vanachter witte wolken tevoorschijn komen. Magisch. Mooier kan het eindpunt van een treinreis niet zijn.

DE REIZEN OP DEZE PAGINA'S WORDEN SOMS BETAALD DOOR COMMERCIËLE PARTIJEN, DE JOURNALISTEN ZIJN VOLLEDIG ONAFHANKELIJK IN HUN SCHRIJVEN.